

ZAPOSLENI U OSNOVNIM ŠKOLAMA PRIJE I ŽEŠĆE OD DRUGIH NA UDARU (Katastrofalne posljedice izmjene članka 262. Zakona o radu na 46 tisuća zaposlenih) press-materijal

Nakon što je Vlada uputila u saborsku proceduru Prijedlog izmjena Zakona o radu u javnosti je stvorena predodžba kako će to značiti udar na sve radnike u zemlji, odnosno na 1.5 mil. radnika. Ovo nije točno jer, na žalost, svaki drugi radnik u ovoj zemlji radi a da njegov rad uopće i nije reguliran kolektivnim ugovorom. Zakon o radu, s jedne strane, i pravilnici o radu, s druge strane, jedini su dokumenti kojima se u takvim slučajevima regulira radno-pravni status, ali i zarada radnika. Iz ovoga jasno proizlazi kako Hrvatska ni do sada nije bila nekakva idilična socijalna država.

Nadalje, nakon najnovijih vladinih inicijativa nedvosmisleno proizlazi kako će Hrvatska sutra (kroz mjesec, dva ili šest mjeseci) biti manje socijalna država nego što je to bila jučer. Umjesto da u Vladi izvrše pritisak na sve one vlasnike koji nisu dopustili u svojim poduzećima sindikalno organiziranje ili one vlasnike koji su bili spremni sve učiniti da ne sklope sa predstavnicima svojih radnika kolektivne ugovore, u Vladi su se odlučili, gospodarska im je kriza došla kao sjajna izlika, dovesti u pitanje socijalni dijalog čak i onim područjima u kojima je on do sada relativno solidno funkcionirao. Na red su došli prvo zaposleni u javnim i državnim službama. Sljedeći će sigurno biti zaposleni u javnim poduzećima.

Kako kolektivni ugovori u javnim službama postoje dosta dugo, a kako kad nešto dugo funkcionira onda se među radnicima s vremenom izgubi svijest o tome koja to sve pojedinačna materijalna prava iz tih ugovora proistječu, s ove smo tiskovne konferencije željeli zaposlenim u osnovnim školama poslati jasnu poruku o tome što bi ih konkretno moglo stići za mjesec ili dva, odnosno kakve bi sve posljedice na zaposlene u školama mogla imati činjenica nepostojanja kolektivnog ugovora. Pa krenimo redom.

Među pojedinačnim materijalnim pravima, proisteklim iz aktualnog osnovnoškolskog Kolektivnog ugovora, izdvojit ćemo 5 značajnijih prava. Krenut ćemo od onih prava koja tek neznatno sudjeluju u učiteljskoj plaći (prekovremeni rad), a završiti s pravom (prijevoz) koje gotovo desetpostotno sudjeluje u prosječnoj učiteljskoj plaći. Kao primjer u ovoj prezentaciji negativnih učinaka eventualnog uskraćivanja prava iz kolektivnog ugovora poslužit će nam **učitelj s 30 godina staža**. Iako prekovremenog rada u osnovnom školstvu ima znatno manje nego u srednjem, odnosno svega 2.5 mil. kn mjesečno ipak bi **neplaćanjem prekovremenog rada** (članak 17.) plaća našeg učitelja bila smanjena **skoro 100 kn, odnosno 96,24 kn**. **Približno bez istog bi iznosa (82,49 kn)** naš učitelj ostao i zbog ukidanja **uvećanja plaće za rad s učenicima koji se školuju po prilagođenom programu** (članak 19). Trostruko veće smanjenje od smanjenja nastalog zbog neisplate prekovremenog rada i rada s djecom s poteškoćama uslijedilo bi zbog neplaćanja smjenskog rada. Naš bi učitelj temeljem **neostvarivanja prava na 10-postotno uvećanje osnovne plaće (članak 17.) za rad u drugoj smjeni ostao mjesečno bez 288,05 kn**. Kako je naš učitelj obuhvaćen i **postotnim povećanjem koeficijenta (4, 8 i 10%)** koje pripada učitelju, stručnom suradniku i ravnatelju nakon provedenih 20 i više godina u školstvu (vjernost službi), sukladno članku 7. Kolektivnog ugovora, njegova je plaća povećana **221,58 kn**. I na kraju, kao peto pravo, spomenut ćemo **naknadu troškova za prijevoz**. Kako se godišnje za ovu naknadu za 46 tisuća zaposlenih izdvaja skoro 260 mil. kn jasno je da **svaki radnik prosječno mjesečno primi oko 519,61 kn**. Kada se zbroje podaci o iznosima ovih 5 materijalnih prava dođe se do iznosa od **1207,96 kn mjesečno odnosno do 13287 kn godišnje**. Kako je **neto plaća učitelja s 30 godina staža sada 5761.01 kn**, onda je jasno da bi gubitkom ovih prava, bez prijevoza koji nije uključen u plaću, plaća bila smanjena na **za 687 kn, odnosno 11.93%**.

Zaključak: Iz svega navedenog jasno je da bi samo temeljem gubitka 5 spomenutih materijalnih prava ugroženo bilo više od 11,93% sadašnje plaće. Kada se ovom pridoda gotovo izvjesni gubitak regresa, dara za djecu i božićnice (Temeljni kolektivni ugovor) dodatnih 250 kn. odnosno 4.34% mjesečno, upitnim postaje skoro 15% sadašnje plaće. Paradoksalno je da upravo najpotplaćenijem segmentu (prosječna plaća 4.763 kn), kako među javnim i državnim službama tako i unutar odgoja i obrazovanja (osnovno školstvo), ne samo da prijete najžešći udar, nego bi se, po svemu sudeći, osnovno školstvo zbog isteka kolektivnog ugovora moglo naći i prvo na udaru. Pred školskim sindikatima i sindikatima uopće jeste dug i neizvjestan period u kojem će snagu argumenata morati zamijeniti argumentom snage (kongres, prosvjed, štrajk, generalni štrajk)